

**„Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára” kiskereskedelmi piacról
az 1. piacelemzési körben hozott határozat rövid összefoglalása**

A határozat száma: DH-664-71/2005. (2005.02.14.)

I. A vizsgált piac megnevezése, a piac meghatározása

A piacmeghatározás során a Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa (a továbbiakban: **Tanács**) az Európai Bizottság 2003/311/EC sz. 2003. február 11-én megjelent Ajánlása (a továbbiakban: **Ajánlás**) Mellékletében 2. számmal jelölt, a címben szereplő piacot elemezte. A piacmeghatározás során a Tanács meghatározta a szolgáltatások pontos tartalmát, a piac megnevezését és a jogszabályokban meghatározott fogalmakat alapul véve.

A Tanács megállapította, hogy a vizsgált piacon a bejelentett szolgáltatás alapvető jellemzői az alábbiak:

- a) a szolgáltatást nem lakossági előfizetők részére nyújtják
- b) a szolgáltatás helyhez kötött előfizetői hozzáférési ponton érhető el,
- c) a szolgáltatások köre az alábbi funkciókat tartalmazza:
 - hozzáférés létesítése és üzembe helyezése;
 - napi 24 órás készenlét hívások indítására és fogadására, amit a kézibeszélő felvételekor tárcsázási hang jelez;
 - hívások fogadása a telefonhálózat többi előfizetőjétől;
 - díjmentes segélyhívások a meghatározott segélyhívó számok hívásával;
 - telefonkönyv rendelkezésre bocsátása;
 - egyéb havidíjas szolgáltatások igénybevételének lehetősége;
 - az esetek egy részében lehetőség a fémcsatlakozók kihasználására szélessávú adatátviteli hozzáférés céljára;
 - a hozzáférés fenntartása és hibaelhárítás jogszabályokban meghatározott minőségi követelmények szerint;
 - egyéb nem forgalmi jellegű szolgáltatások ÁSZF és az előfizető egyedi szerződése szerint.
- d) A nem egyéni előfizetői hozzáférések típusai műszaki megvalósításuk szerint a következők lehetnek:
 - analóg előfizetői vonal
 - analóg ikervonal
 - rádiós helyi hurokkal (RLL) bekötött vonal
 - ISDN alapsebességű hozzáférés
 - ISDN primer sebességű és egyéb nyálábolt hozzáférés
- e) A szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos díjak általában előre fizetendők, a szolgáltatásnyújtás időtartamával arányos mértékben (havi díj). A szolgáltatásban benne foglalt egyes funkciók (pl. telefonkönyv) díjmentesen vehetők igénybe. A díjfizetés jogszabály szerint részletezett számla alapján történik.

A Tanács megvizsgálta, hogy vannak-e olyan, a nemzeti sajátosságok által indokolt esetek, amelyek miatt az Ajánlásban meghatározott tárgyi piactól való eltérés válhat szükségessé. A Tanács nem tartotta indokoltnak az Ajánlástól való eltérést.

A Tanács külön kitérve a nyilvános telefonok státuszára, megállapította, hogy a nyilvános állomások, azok létesítése és a hozzáférési szolgáltatások meghatározása szerinti használata, valamint az ezzel kapcsolatban befolyó bevétel a lakossági piac része, nem tartozik az üzleti piachoz.

Az összefoglaló kizárólag tájékoztatási célt szolgál, az eredeti piacelemzési határozat olvasását nem helyettesíti.

NHH Piacelemzési Igazgatóság

Ugyancsak megállapította a Tanács, hogy a hozzáférési és a forgalmi szolgáltatások piacainak szétválasztása – egyezően az Ajánlás mellékletében foglaltakkal – indokolt, ezeket a továbbiakban külön piacnak tekinti és megalapozottnak ítélte a lakossági/nem lakossági piacok megkülönböztetését.

A kiskereskedelmi szinten lehetséges **keresleti helyettesítés** vizsgálata során a Tanács megvizsgálta, hogy elméletileg mely szolgáltatások jöhetnek szóba a korábban meghatározott bejelentett szolgáltatás helyettesítőjeként. Ebből kiindulva a Tanács a következő, a fogyasztók számára hozzáférhető helyettesítési lehetőségeket vizsgálta meg:

1. mobil rádiótelefon,
2. bérelt vonal,
3. számítógépes kommunikációs állomás

révén megvalósuló hozzáférési lehetőség a nyilvános elektronikus hírközlési hálózathoz.

A Tanács megvizsgálta a helyhez kötött telefon hozzáférés helyettesíthetőségét **mobil rádiótelefon** hozzáféréssel. Vizsgálatának eredményeképpen megállapította, hogy a bejelentett szolgáltatás egyes funkcionális összetevői teljesíthetők mobil rádiótelefon hozzáférés igénybevétele esetén is. A Tanács azonban eltéréseket talált a szolgáltatás egyéb, lényeges funkcionális összetevői és igénybevételi körülményei vonatkozásában. Ezért a Tanács a mobil rádiótelefon hozzáférést nem tekintette helyettesítő szolgáltatásnak.

A **bérelt vonal** önmagában nem hozzáférés-típus, adott esetben helyhez kötött hálózati hozzáférés meghosszabbítása lehet annak érdekében, hogy a felhasználó valamely szolgáltató, vagy valamely másik település központjához hozzáférjen annak érdekében, hogy valamelyik másik kiskereskedelmi piacon, így pl. a belföldi hívások vagy a nemzetközi hívások piacán végzett hívásainál költségcsökkenést érjen el. A Tanács megállapította, hogy a bérelt vonal a helyhez kötött telefonhálózathoz való hozzáférést nem helyettesíti.

A Tanácsnak Magyarországon nincs tudomása olyan helyhez kötött telefon szolgáltatóról, amely a **számítógép-számítógép közötti beszédkommunikációt** közvetlen szolgáltatásként nyújtana. A legtöbb esetben a számítógép-számítógép közötti kommunikáció az Internet szolgáltató által nyújtott szolgáltatás igénybevételeből származó lehetőségként fogható fel (Skype programcsomag).

A **kínálati helyettesítés** vizsgálata során a Tanács megvizsgálta a szóba jöhető vállalkozásokat, melyeknek meglévő hálózatauk alapvetően alkalmas e szolgáltatások nyújtására. Megállapította, hogy három ilyen lehetséges vállalkozás típus létezik, mely részben alkalmas infrastruktúrával rendelkeznek:

1. vezetékes műsorelosztó szolgáltatók
2. nem nyilvános (magánhálózattal rendelkező) helyhez kötött telefon tevékenységet végző vállalkozások,
3. áramszolgáltató vállalatok.

A Tanács megállapította, hogy a piacrálépés a meglévő korszerű infrastruktúrán túlmenően jelentős beruházásokat igényel. Emellett a vezetékes telefon hálózatépítés igen költséges vállalkozás, így a Tanács megállapította, hogy kínálati oldalról helyettesítő hatás nincs.

A Tanács a piac **földrajzi kiterjedését** a homogén versenyfeltételek megléte alapján határozza meg. A legfontosabb vizsgálandó tényezők ennek során a következők voltak:

- Helyi hálózattal való lefedettség,
- Jelentős előfizetői bázis megléte,
- A szolgáltatás bejelentése, valamint a lekötött és/vagy kijelölt számmezők az egyes számozási körzetekben,

- Egyetemes szolgáltatási terület kiterjedése.

A vizsgálat eredménye alapján a Tanács megállapította, hogy a számozási körzetek egyenkénti megvizsgálásával és fokról fokra haladó csoportosításával 5 db olyan földrajzi piac határozható meg, amelyek egymástól a nyújtott és igénybevett szolgáltatásokat tekintve nem, csak földrajzi területükben különböznek, és együttesen lefedik Magyarország egész területét. Ezek a Matáv Rt., az Emitel Rt., a Hungarotel Rt., az Invitel Rt. és a Monor Telefon Társaság Rt. által ellátott számozási területek.

II. Érintett piac vizsgálata

A piac meghatározása után a Tanács megvizsgálta, hogy a meghatározott piacok szabályozási szempontból érintettnek tekinthetők-e a következők szerint:

a) A versenyviszonyok vizsgálata, amelyen belül annak elemzése, hogy:

- aa) létezik-e az érintett piacon tartósan magas piacra lépési korlát?
- ab) a piaci jellemzők alapján, az érintett piac a hatékony versenyhez való közeledést mutatja-e?

b) A versenyjogi eszközök önmagukban elégségesek-e a versenykorlátok kezelésére.

A Tanács megállapította, hogy a vezetékes piacokra történő belépés tekintetében adminisztratív és jogi korlátok lényegében nincsenek.

A strukturális korlátokat illetően az új belépőnek ilyenkor szembe kell néznie a méretgazdaságosság és választékgazdaságosság hatásaival, ráadásul függőségi viszony is fellép az adott földrajzi területen volt koncessziós szolgáltatóval szemben. A strukturális korlátok jelenlétét alátámasztja az a tény, hogy hurokátengedési szolgáltatásból a vizsgált időszakban bevétel nem származott.

A Tanács megállapította, hogy a meghatározott piacokon a verseny a vizsgálati időtávon belül nem közeledik a hatékony versenyhez, valamint, hogy egyedül a versenyjog nem elegendő az adott hírközlési piacok szabályozásához.

Fentiek alapján szükséges a piacelemzés elvégzése és szükség esetén JPE szolgáltatók kijelölése.

III. Piacelemzés, JPE szolgáltatók azonosítása

A Bizottság Tájékoztatójában (Guidelines) az erőfölény megállapítására alkalmazott kritériumokat a Tanács egyenként megvizsgálta, és ezek közül a következő kritériumok vizsgálatát tekintette kiemelkedően jelentősnek a döntés meghozatala során:

- piaci részesedés;
- a nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés;
- vertikális integráció.

A Tanács megállapította, hogy az öt volt koncessziós szolgáltató több évre visszamenően 99% feletti piaci részesedéssel rendelkezik a saját hálózata által meghatározott piacokon. Az érintett piacokon a nehezen megkettőzhető infrastruktúra fölötti ellenőrzést ugyanazok a szolgáltatók gyakorolják, amelyek egyébként is döntő piaci részesedéssel bírnak. A vertikális integráció a vizsgált piacok esetében fennáll.

A piaci részesedés és a többi kritérium együttes vizsgálata alapján a Tanács megállapította, hogy az érintett piacokon a verseny nem eléggé hatékony és a következő vállalkozások jelentős piaci erővel rendelkeznek a vizsgált piacokon:

Matáv Rt.
Invitel Távközlési Szolgáltató Rt.
Hungarotel Távközlési Rt.
Emitel Távközlési Rt.
Monor Telefon Társaság Rt.

IV. Kötelezettségek kirovása

Tekintettel arra, hogy a vizsgált érintett piacon az említett JPE-vel rendelkező szolgáltatók piaci ereje várhatóan tartós marad, az ex ante szabályozásnak azt kell biztosítania, hogy a JPE-vel rendelkező szolgáltatók sem árazási eszközökkel, sem nem-árazási diszkriminatív módszerek alkalmazásával ne élhessenek vissza gazdasági erőfölényükkel.

A Tanács a piacelemzés lefolytatását követően megállapította, hogy a jelen gazdasági környezetben, ahol még nem kellően hatékony a verseny, szükség van kiskereskedelmi árszabályozásra.

A Tanács az indokolatlanul magas díjak alkalmazásának megtiltását tartja arányos és indokolt kötelezettségnek, ezért a fogyasztói árindex mértékét meghaladó díjnövelést megtiltja.

V. A nemzeti konzultáció során beérkezett GVH és szolgáltatói észrevételek

1. A Gazdasági Versenyhivatal fontosabb észrevételei

A GVH a határozat-tervezet rendelkező részével kapcsolatban egyrészt az érintett piacok meghatározása és azokon a megnevezett szolgáltatók JPE szolgáltatóként való kijelölése vonatkozásában egyetértett, bár a mögöttes indokolást nem tartotta elég alaposnak, másrészt a kijelölt szolgáltatókra vonatkozó kiszabni kívánt kötelezettség tartalmát újragondolni javasolta. A Tanács a felvetésekre részletes válaszokat adott.

2. Szolgáltatók és társadalmi szervezetek fontosabb észrevételei

A határozat tervezetéhez a Matáv Rt., az Invitel Rt., a Hungarotel Rt., az Emitel Rt., valamint a Monortel Rt. adott észrevételeket. A főbb észrevételek az árindex kötelezettség kiszabására, illetőleg számítására, a fix-mobil helyettesítés kérdésére, az arányos és indokolt kötelezettségek kiszabására terjedtek ki. Ezeket a Tanács megválaszolta, illetve egy részüket a végleges határozatban figyelembe vette.

VI. Az Európai Bizottság észrevételei a notifikáció során

Az Európai Bizottság információkérő levelében kérte mélyebben megalapozni az elemzést az előző szabályozási keretrendszer hatálya alatt kirótt nagykereskedelmi kötelezettségek hatását illetően, valamint kérte részletesebben bemutatni a nagykereskedelmi szabályozási intézkedések valószínű hatását, beleértve a közvetítő választás és előválasztás kiszabását is. A Bizottság kérte annak kifejtését is, hogy a kívánatos hatások miért nem érhetők el csak nagykereskedelmi szintű szabályozási intézkedésekkel. A tervezett szabályozási (ársapka) intézkedés megállapításának indoklásával kapcsolatosan kérték ezen kötelezettség részletesebb indoklását, különös tekintettel a tarifakiegyenlítés jelen állapotára. A Tanács a feltett kérdésekre részletes választ adott. Ezt követően a Bizottság észrevételében kifejtette,

hogy a Tanácsnak az érintett nagykereskedelmi piacok soron következő elemzése során értékelnie kell azoknak a nagykereskedelmi kötelezettségeknek a hatékonyságát is, amelyek az itt érintett kiskereskedelmi piacon meglévő probléma kapcsán kerültek előírásra.

A fenti észrevétel alapján e határozat-tervezet lényegét érintő módosítása nem volt indokolt.

Mindezek mellett a Bizottság a határozatot notifikálta.

A Tanács 2005. február 14-én jóváhagyta a DH-664-71/2005. számú, üzleti titokmentes határozatot.